

De normaalste zaak van de wereld

Studeren met een ondersteuningsvraag

ECIO

inholland
hogeschool

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Introductie	4
Een andere vorm	9
1 De vraag achter de vraag	10
Thema: Waarborgen kwaliteit	
2 Weerklank	14
Thema: Informatie en voorlichting	
3 De chaos is verklaarbaar	18
Thema: (Fysieke) toegankelijkheid	
4 Zelfs het vluchtige	22
Thema: Begeleiding	
5 In beeld blijven	26
Thema: Leerroutes	
6 Twee kanten	30
Thema: Toetsing en examinering	
7 Ken jezelf	34
Thema: Stage: vertel ik het wel of vertel ik het niet?	
Vragen = de normaalste zaak van de wereld	38
Tot slot	40
Onderzoek en meer	41

Voorwoord

Mieke van den Berg

Lid College van Bestuur Hogeschool Inholland.

Mijn zusje is meervoudig gehandicapt. Mijn ouders hebben ervoor gezorgd dat ze alles kreeg wat ze nodig had om zich te ontwikkelen. Toch was het nodig dat er op de basisschool een alerte docent was die haar zag en zei, laat haar gehoor eens testen. Bleek dat ze bijna niets hoorde. Ze was niet dom, ze hoorde gewoon bijna niets. Ze was 11 toen we hier achterkwamen.

Ik heb altijd een zwak gehad voor mensen die erbuiten vallen, die niet helemaal meekomen of binnen het systeem vallen. Op dit moment is diversiteit en inclusie één van de belangrijkste thema's van de hogeschool. Fantastisch. Maar eerlijk, bij inclusie denken we in eerste instantie aan mensen met een migratieachtergrond, aan LHBTIQ+. Nog niet heel lang staan mensen met een vorm van een beperking op ons netvlies. Ook voor deze groep vraag ik overal aandacht, in ontmoetingen en bijeenkomsten. Zodat studeren met een ondersteuningsvraag voor iedereen de normaalste zaak van de wereld wordt. Diversiteit en inclusie is onderdeel van ons Strategisch Plan geworden. We hebben het VN-verdrag ondertekend; maar eigenlijk is het van de zotte dat dat nodig is. Het zou vanzelfsprekend moeten zijn dat iedereen erbij hoort, zichzelf mag zijn en gelijke kansen krijgt om zich te ontwikkelen.

Hoe is het nu? Is het al goed?

Ik weet het niet als ik eerlijk ben.

We hebben decanen, die ken ik, die zijn heel goed. We hebben geen klachten of schreeuwen om hulp op ons bureau liggen, dus ja.

Maar als ik mijn intuïtie laat spreken, denk ik, doen we wel genoeg? Komen de vragen van de student op de juiste plek bij de juiste persoon terecht?

Binnen Inholland willen we onze mindset vergroten. Ruimte maken voor wat anders is, en dat niet raar vinden. Als jij een halve les moet staan, dan moet jij een halve les staan. Dat wat we normaal vinden, moet verruimd worden.

Met mijn zusje raak ik soms geïrriteerd, want dan heeft ze bijvoorbeeld haar gehoorapparaat niet in, en moet ik vijf keer iets herhalen. Dan zeg ik, zet het ding toch aan. Want ik wil het niet telkens uitleggen. Maar eigenlijk...ik weet niet hoe het voor haar is. Ze zal wel een goede reden hebben om het af en toe uit te zetten.

Laten we proberen een hogeschool te zijn waar iedereen mag zijn wie die is en gezien wordt. En kijken of je elkaar daarin kunt helpen, om comfortabel te zijn met wie je bent en wil zijn.

En weet je... mensen met een beperking, of ondersteuningsvraag, hebben vaak al een hele weg afgelegd, hoe sterk zijn ze! Ze kunnen juist teams versterken.

Ik zeg, we moeten net dat ene mogelijk maken.

Introductie

Irene Witteman

Afdeling Onderwijsbeleid Hogeschool Inholland

Niet alles wat studenten aangaat is in beleidsstukken te vatten. Daarom hebben we in dit boekje beleidstaal met de daarbij horende terminologieën zoveel mogelijk geprobeerd te vermijden. En dat blijkt dan best lastig.

Aanleiding

In 2017 zijn we gestart met het evalueren van ons beleid op Studeren met een functiebeperking. Met de door het Expertisecentrum voor inclusief onderwijs (ECIO) ontwikkelde beleidsscan onder de arm en de daarbij behorende ondersteuning van Judith Jansen (adviseur ECIO) ontmoetten we vele collega's binnen onze organisatie. Zo spraken we met studenten, decanen, onderwijsontwikkelaars, examencommissies, teamleiders, docenten en studieloopbaanbegeleiders. Over toegankelijkheid, informatievoorziening, begeleiding, flexibele leerroutes, toetsing en examinering en kwaliteitsborging.

Hoe staan we er voor? Waar gaat het goed en waar liggen mogelijkheden tot verbetering? Mooie, intensieve gesprekken met een rijke opbrengst.

Maar wat deden we nu met al die resultaten en verbeterpunten? Gingen we weer een nieuw beleidsstuk schrijven dat amper gelezen zou worden? Hoe konden we bewustwording en de noodzaak tot verbetering creëren bij onszelf in plaats van op papier?

Met deze vragen, die ons al langer bezighielden, besloten we ons te richten tot de grootste experts op dit gebied; de studenten zelf. Veel van hen waren bereid om mee te denken, ieder met hun eigen kracht, kwetsbaarheid en unieke talenten.

Zij zijn de afgelopen jaren onze beste leermeesters gebleken. En nog steeds.

Lekker persoonlijk en dichtbij!

We durven te leren van elkaar

Om de studenten zoveel mogelijk te laten participeren bij het creëren van bewustwording, zijn we onze reis gestart met het organiseren van panelgesprekken, stelden we een klankbordgroep samen en namen studenten zelf het initiatief om een eigen community op te richten. Samen met ECIO en een aantal studenten zijn we de workshops 'Studeren met een ondersteuningsvraag' gaan organiseren voor medewerkers uit alle geledingen van de organisatie.

En zo ontmoetten we elkaar. We gingen door de ogen van de studenten naar onze eigen organisatie kijken. Zo leerden wij van Amir hoe onveilig het kan voelen als je als eerstejaars voor het eerst naar een onbekende decaan moet met het bewijs van je stoornis, en je nog niet weet dat dit bij de decanen in vertrouwelijke handen is. Van Kim, dat achter haar onverschillige houding en uitstelgedrag de angst schuil ging om een geschreven tekst in te leveren. Te vaak veroordeeld om haar schrijffouten. Van Karin hoeveel energie het kost om focus aan te brengen in haar afstudeeronderzoek, omdat ze iedere keer verstrikt raakt in de chaos van informatie in haar hoofd. En daarom nu al drie jaar bezig is met afstuderen. Van Tom hoe buitengesloten je je kunt voelen omdat je niet alle dagen naar school kan vanwege hartproblemen, en de examencommissie niet altijd mee lijkt te kunnen bewegen. Van Peter hoe onbegrepen je je kunt voelen als je niet geaccepteerd wordt op je stageplek vanwege moeite met sociale interactie. En dat dan bij hem altijd de depressie op de loer ligt. Van Jens, die in paniek raakt omdat mensen hem wel willen helpen, maar hij zelf het gevoel heeft van het kastje naar de muur gestuurd te worden. Alsof niemand de verantwoordelijkheid lijkt te willen nemen. Hij voelt zich vaak verdwaald in onze grote organisatie. En van Meriem, bij wie de eenzaamheid toesloeg tijdens het afstudeerproces en zij, bij gebrek aan verplichte bijeenkomsten op school, in een sociaal isolement terecht kwam. Haar docenten dachten dat zij ongemotiveerd was.

Allemaal studenten die worstelen met hun gezondheid, de studie en/of het leven zelf. Voor ons vaak onzichtbaar.

Wie met de minste woorden de grootste impact had, was Anne, die door de zelfmoord van haar zus depressief en sociaal-angstig was geworden. In overleg met haar psycholoog besloot zij deel te nemen aan een van de workshops, als een oefening om weer mee te durven doen aan groepsactiviteiten. Ga er maar aan staan. Aan het einde van een intensieve workshop stelden we de studenten de vraag of zij nog iets wilden meegeven aan de deelnemers. Anne nam het woord: "Jullie hoeven eigenlijk helemaal niet alles van mijn stoornis te weten. Vraag me alleen af een toe eens hoe het met me gaat". En hoe inspirerend en inhoudelijk sterk ons programma die dag was, Anne vatte in een paar zinnen samen waar het eigenlijk de hele workshop over ging.

Was het zó eenvoudig? Deed Anne niet gewoon een groot beroep op onze kernwaarden? 'Persoonlijk en dichtbij' vragen hoe het gaat, zodat iedere student het gevoel heeft dat hij of zij erbij hoort? Kunnen we op deze manier niet heel veel van elkaar leren?

Ook omgekeerd leerden de studenten van onze medewerkers. Hoe complex het soms is om iedere student precies datgene te bieden wat hij of zij op dat moment nodig heeft. Dat wij aan de buitenkant niet altijd kunnen zien wat er zich in het hoofd van een student afspeelt. Hoe we allemaal soms worstelen met het bieden van de juiste begeleiding en voorzieningen, terwijl het hele onderwijssysteem (nog) teveel gericht is op de ambitieuze student die zich nominaal ontwikkelt. Hoe er soms geschipperd wordt tussen de rol van docent en hulpverlener. Hoe we de student ook moeten leren dealen met de inrichting van een weerbarstige samenleving, waarbinnen ze straks aan het werk gaan. En de studenten zagen ook hoe medewerkers zelf kunnen kampen met de ingewikkeldheden van het leven en de beperkingen die deze soms met zich meebrengen. Dat ook wij ons wel eens ongezien en ongehoord voelen binnen onze grote organisatie. Maar de studenten ervaarde vooral hoe groot de betrokkenheid en bereidheid was om met hen mee te denken.

De kracht van Persoonlijk en Dichtbij

In ons Strategisch Plan (2022-2027) staan onze waarden mooi omschreven:

“Onze kernwaarden ‘persoonlijk & dichtbij’ en ‘iedereen hoort erbij’ werken ook door in ons beleid op het gebied van diversiteit en inclusie. Inholland wil een toegankelijke hogeschool zijn waar kansengelijkheid voor alle studenten en medewerkers het uitgangspunt is. Diversiteit en inclusie vergen geen eenmalige acties maar structurele veranderingsprocessen, gedragen door de hele organisatie en terug te zien in de organisatiecultuur”.

Hoe mooi onze kernwaarden ook verwoord zijn, hoeveel we ook lezen, schrijven en onderzoeken, hoeveel overleggen we over dit thema ook organiseren, hoe dichtgetimmerd we ons beleidsstuk ook maken en hoeveel VN-verdragen we ook ondertekenen, gaat het uiteindelijk niet om onze eigen persoonlijke én professionele verbinding met alle studenten, los van labels, diagnoses, beperkingen? Het lijkt zo eenvoudig.

En toch wil het nog niet altijd lukken. Niet iedere student is in staat om zijn of haar ondersteuningsvraag kenbaar of zichtbaar te maken. En niet iedere medewerker is in staat om de student bij al zijn of haar leed verder te helpen. We kunnen niet alles voor de student oplossen. En dat hoeft ook niet. Maar hebben en voelen we de ruimte en de tijd die soms nodig is om die individuele student een stukje verder te helpen? En waarmee dan? Want soms kan een student ook niet direct benoemen wat nodig is. Aan ons dan de taak om onze begeleiding zo in te richten dat we de student ook hierbij kunnen ondersteunen.

Niet alleen binnen het hoger onderwijs groeit het aantal studenten met een ondersteuningsvraag. De toename van het aantal psychische klachten onder jongvolwassenen is in de afgelopen jaren flink toegenomen. De wachtlijsten bij de GGZ worden steeds langer. Wat betekent dit voor onze eigen hogeschool, waar we ook een stijging zien van het aantal studenten dat op de een of andere manier lijdt onder de studie of onder het leven zelf? Hoe verhouden wij ons tot studenten die specialistische hulp nodig hebben om goed te kunnen functioneren binnen hun studie, maar

die niet krijgen door het inkrimpen van de zorg? En zoals eerder gezegd; zijn wij wel in staat om iedere student de ondersteuning te geven die hij of zij nodig heeft? Het blijft ingewikkeld. Hoe gaan we bijvoorbeeld om met de studenten die niet meer in staat zijn om hun studie zelfstandig op te pakken en uit beeld raken bij ons? Laten we ze los of houden we ze vast?

Waar ligt de grens van onze zorgplicht? Zullen we daar met elkaar eens het gesprek over aangaan? We nodigen jullie van harte uit.

We doen het samen

En ondertussen gaan we door. De verbinding tussen de medewerkers en studenten staat nog altijd centraal. We leren steeds meer onze verschillen te omarmen. Student-assistenten maken inmiddels deel uit van ons team en zijn zeer welkom meedenkers. De community breidt zich uit. Studenten weten elkaar hier te vinden voor onderlinge ondersteuning. Er worden steeds meer themabijeenkomsten voor studenten en medewerkers georganiseerd. We ervaren een fijn contact met de decanen en de betrokken lectoraten.

De komende jaren versterken we onze samenwerking met ECIO. Om ons verder te professionaliseren en om al onze inspanningen structureel vorm te geven voor de langere termijn. Op korte termijn gaan we samen met studenten bouwen aan een toegankelijke website ter verbetering van de informatievoorziening. En gaan we ons eigen leernetwerk van betrokken medewerkers versterken. Want er is een zekere mate van bevlogenheid nodig om onze kernwaarden ook daadwerkelijk voelbaar uit te dragen. En natuurlijk blijven we met elkaar in gesprek. Zoveel en zo vaak als mogelijk.

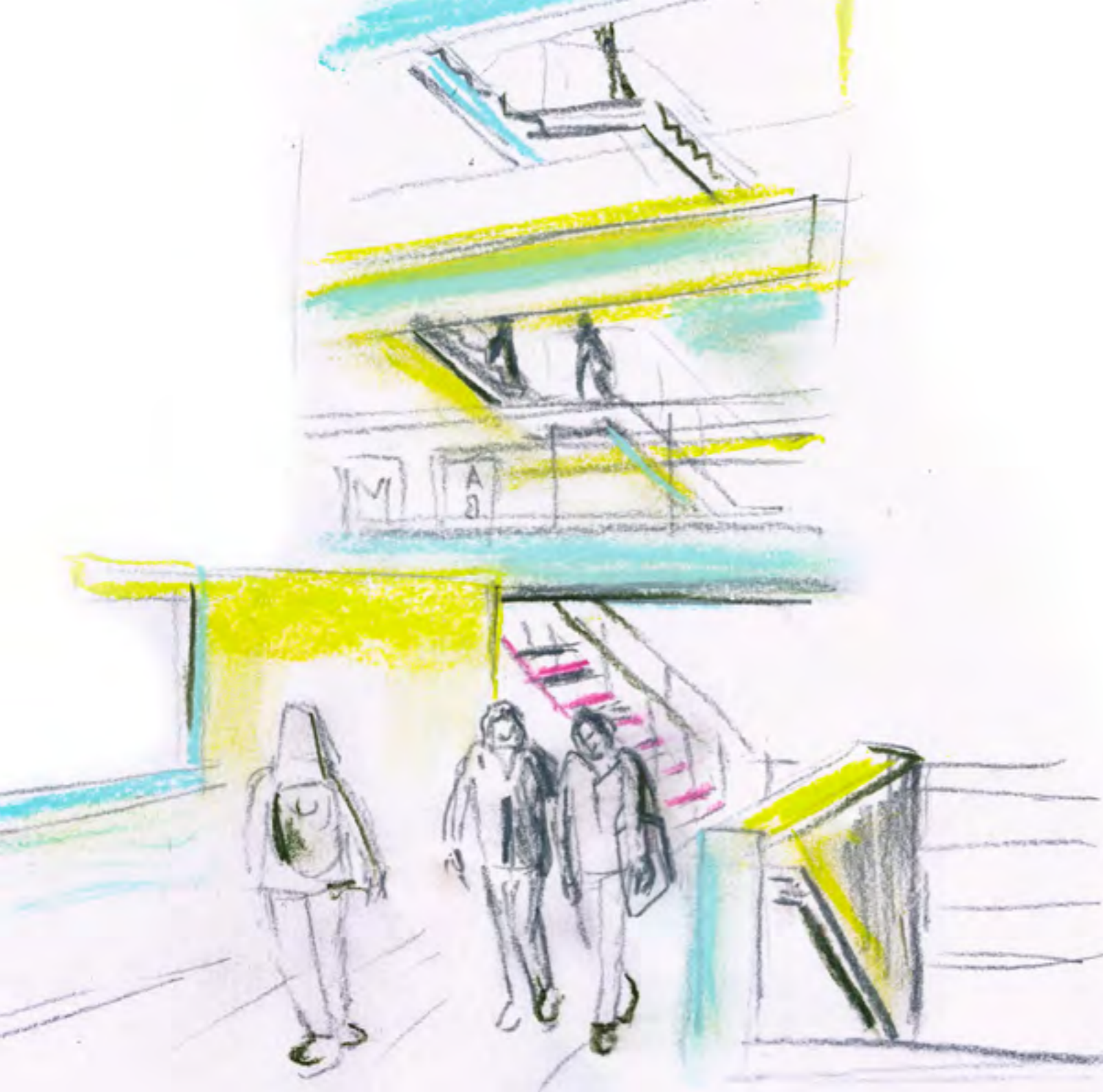
Voor alle studenten van onze hogeschool zijn inmiddels Studentsucces Centra opgericht. Plekken waar studenten laagdrempelig met vragen bij medestudenten terecht kunnen. Hiermee zetten we in op studentenwelzijn en binding. Er worden steeds meer (studie)coaches+ ingezet voor studenten met een ondersteuningsvraag. Op enkele van onze locaties is onlangs een pilot gestart, waarin het decanaat nauwe samenwerking aangaat met een

psychologenpraktijk in de regio, om te voorkomen dat studenten uitvallen bij gebrek aan specialistische zorg. Daarnaast is er veel aandacht voor studentenwelzijn en studentparticipatie middels groot opgezette campagnes. Zo kunnen studenten makkelijker en sneller gebruik maken van ons aanbod op het moment dat het nodig is. Onze lectoren ondersteunen gezamenlijk, middels expertise en onderzoek, bij thema's als inclusie, participatie en welzijn. Het aantal studenten dat zich binnen onze hogeschool gesteund en geholpen voelt groeit.

Maar we zijn er nog lang niet. We durven echt nog niet te zeggen dat al onze studenten zich gehoord en gezien voelen en dat al onze inspanningen ook direct succesvol zijn.

Maar wij blijven, in samenwerking met onze studenten, collega's en ECIO, inzetten op de verbetering van de verbinding met de student en zijn of haar ondersteuningsvragen.

Een andere vorm

Voor het maken van dit boekje spraken twee beeldend kunstenaars en een theatermaker van Art Partner met studenten en medewerkers uit alle lagen van de hogeschool. Dit waren geen 'gewone' gesprekken. Onder leiding van de kunstenaars ontmoetten een student met een ondersteuningsvraag en een medewerker elkaar. Ze spraken over studeren met een ondersteuningsvraag en deelden persoonlijke ervaringen waarin ze zich niet en juist wel gezien voelden. Ze luisterden, naar elkaar en naar de stilte tussen de woorden. Ze wisselden letterlijk van plek om elkaar vanuit de rol van de ander van tips te voorzien. De openheid van iedereen was indrukwekkend en inspirerend.

De ontmoetingen dienden als inspiratie, voeding en inzicht voor de theatrale dialogen en beelden die in het boekje verweven zijn.

Bij de weergave van de dialogen hebben we geprobeerd om labels zoveel mogelijk achterwege te laten. Een student is namelijk meer dan zijn of haar beperking. Daarmee willen we niet zeggen dat labels er niet toe doen. Integendeel. Ze zijn een onderdeel geworden van het maatschappelijk- en onderwijssysteem: wil je gebruikmaken van extra voorzieningen, psychologische hulp of extra zorg? Dan heb je in de meeste gevallen een officieel bewijs of diagnose nodig. Zo is het nou eenmaal. Zolang we maar blijven streven naar een inclusieve hogeschool voor al onze studenten en hen vooral zien als zich tot professional ontwikkelende mensen, waar we graag mee in contact zijn, is daar vooralsnog niets mis mee.

Onze hogeschool is groot, er gebeurt veel voor studenten met een ondersteuningsvraag. Het is onmogelijk om van alle initiatieven binnen de opleidingen van onze hogeschool op de hoogte te zijn. Laat dit een uitnodiging zijn om te delen.

Leeswijzer

De hoofdstukken en de thema's in dit boekje zijn gebaseerd op het landelijk beleidskader van de commissie Maatstaf. Dit kader omvat de voorzieningen die onderwijsinstellingen moeten bieden om studenten met een functiebeperking redelijk en adequaat te kunnen helpen.

Per hoofdstuk lees je een theatrale dialoog, tips die studenten en medewerkers elkaar gaven tijdens de gesprekken met de kunstenaars, adviezen van ECIO en een QR-code die linkt naar meer informatie.

1. De vraag achter de vraag

Thema: Waarborgen kwaliteit

Studenten willen zich gezien en gehoord voelen. Daarom bouwt de hogeschool aan een adequaat beleid door het onderwijs in alle facetten voor alle studenten toegankelijk en studeerbaar te maken. Studenten vragen regelmatig ook om extra hulp. Voor studenten met een ondersteuningsvraag wordt daarom ook ingezet op het borgen van expertise in verschillende begeleidingsvormen.

Twee mensen, een studietoestel en een student. Ze kennen elkaar al, hebben elkaars nummer. Ze lachen om het gebouw, zo grijs en vierkant. Ik mis groen om me heen, zegt de een, de ander zegt, er zijn nu kunstplanten, een begin. Maar het muzieklokaal, ja inderdaad dat is fijn, en de koffiemachine, ja, want dan kom je mensen tegen.

Een studietoestel is een medewerker, gespecialiseerd in het begeleiden van studenten met een ondersteuningsvraag.

- Studietoestel+: Ik vind het erg dat we jou ongemerkt in de kou hebben laten staan.
- Student: Als de vraag onhandig gesteld wordt, wordt daar soms heel letterlijk op gereageerd.
- Studietoestel+: Je bedoelt dat jij de vraag onhandig gesteld hebt?
- Student: Ik bedoel... het is moeilijk om precies je hulpvraag te weten. Ik moest een betoog voeren om te zeggen wat er mis was. Maar soms snap ik het zelf ook niet.
- Studietoestel+: We zijn blijkbaar niet in staat om de vraag achter de vraag goed te horen. Zijn we ons hier wel bewust van?

- Studietoestel+: Persoonlijk en dichtbij kun je niet meten, het is meer een bewustzijn waarbij je met het aannemen en inwerken van mensen al aandacht aan moet besteden. Wat ik ervaar is dat de onderwijsmethode altijd hetzelfde is. Het is wel in ontwikkeling, maar altijd binnen hetzelfde kader. En sommige mensen passen niet in dat kader. We moeten meer mensen in huis hebben die verstand hebben van studenten met een ondersteuningsvraag..

- Student: En als student moet je jezelf heel goed kennen.
- Studietoestel+: We willen het wel hebben over persoonlijke ontwikkeling binnen de opleiding, maar er is geen tijd voor.
- Student: Dat ligt ook aan ons, weet je hoe druk we het hebben om rond te komen enzo? Ik moet rennen naar m'n bijbaan na de les.
- Studietoestel+: Weet je wat we moeten doen; telkens vragen, heb ik jouw vraag goed beantwoord?
- Student: Klinkt heel simpel eigenlijk.
- Studietoestel+: Maar dat is het niet.

Tips

"Ga als student altijd in gesprek. Laat weten dat je ergens mee zit. Dat je een belemmering ervaart en er graag over wilt praten."

"Zie de student als een beroepskracht in opleiding."

"Wat ik als medewerker nodig heb? Een goede band met collega's in het team. Zodat alles bespreekbaar is, dat iedereen er mag zijn."

Advies

Voor veel studenten is de organisatiestructuur van de hogeschool onbekend. Deze kennis kan hen helpen om vragen en belemmeringen te kunnen plaatsen binnen de organisatie. Bijvoorbeeld met informatie over waar en wie het beleid voor studeren met een ondersteuningsvraag vormgeeft. En inzicht in hoe het persoonlijke verhaal en de tevredenheid van studenten daar mee richting aangeeft.

Studenten met een ondersteuningsvraag zijn ervaringsdeskundigen. Worden zij ook specifiek uitgenodigd om binnen de opleiding mee te praten over toegankelijkheid en studeerbaarheid? Studenten geven aan dat ze dit willen doen, zeker als dit ook gefaciliteerd wordt. Vaak ontstaan hiermee nieuwe ideeën voor het creëren van binding met medestudenten of de evaluatie van onderwijsvoorzieningen. Of voor de visie die je als opleiding ontwikkelt op inclusief onderwijs en de begeleiding van studenten. Lees meer over [kwaliteitsborging](#) in het onderwijs.

2. Weerklank

Thema: Informatie en voorlichting

Gaan studeren begint vaak met willen weten hoe de opleiding eruit gaat zien. Hoe fijn is het als je als student dan ook al informatie kunt vinden over het gaan studeren met een ondersteuningsvraag. Welke ervaringen hebben andere studenten al? Wie weet hoe extra tijd voor de eerste toets geregeld moet worden?

Studenten vertellen vaak hoe belangrijk het is dat informatie gemakkelijk te vinden is en dat de voorlichting realistisch en duidelijk is. En dat er altijd en steeds opnieuw verteld wordt bij wie je terecht kunt voor al je vragen. Elke medewerker kan daar aan bijdragen.

Wanneer informatie niet vindbaar is of onvoldoende aanspreekt, kan dat nare gevolgen hebben. Of wanneer je niet gehoord wordt, of je kwetsbaarheid geen weerklank vindt.

Studentendecaan: Als je eenmaal naar de decaan gaat, als je moed verzameld hebt, dan moet er écht naar je geluisterd worden... want je gaat niet naar de bakker, je hebt hulp nodig, je kan niet alles alleen.

Student: Ik had hulp nodig. Ik heb een ondersteuningsbehoefte. Ik heb zware dyslexie, faalangst. Ik heb om hulp gevraagd, heb voor hulp gevochten. Maar ik heb het opgegeven.

Studentendecaan: Waarom?

Student: Ik voelde me niet gezien of gehoord.

Studentendecaan: Wanneer heb je het opgegeven?

Student: In jaar één.

Studentendecaan: In welk jaar zit je nu?

Student: Vijf.

Studentendecaan: Kom alsjeblieft bij me langs!

Student: Ik doe alles zelf.

Studentendecaan: Dat vind ik heel erg om te horen.

Student: Ik ben een bikkelaar hoor, en ik heb uiteindelijk hulp van buitenaf gezocht.

Studentendecaan: Maar sommige studenten zijn misschien niet zulke bikkelaars, hoeveel zijn er niet afgehaakt...?

Studentendecaan: Er is heel veel mogelijk op deze school, qua ondersteuning en maatwerk. Echt heel veel.

Student: Dat hoor ik nu voor het eerst.

Studentendecaan: Echt waar?

Student: Ja.

Student: Je hebt je mentor om vragen aan te stellen. Er is Intranet Iris - veel te veel informatie staat daar. Er is moodle, oftewel noodle. Pff. Ik zie het niet meer, ik vind niet wat ik zoek

Studentendecaan: En dus ook niet de mensen die je nodig had?

Student: Ik zeg je, ik heb het opgegeven. Ik haal mijn papiertje en ik ben weg. Ja oké, ik heb jouw naam wel positief door de gangen horen gaan.

Studentendecaan: Daar word ik verlegen van...

Student: Ik had jou misschien wel eerder moeten ontmoeten...

Studentendecaan: Ik vind de hogeschool soms tegenstrijdig, we staan inclusie voor, maar de prestatiedruk is enorm. Dat bijt elkaar. Ik vind het verontrustend als een student het heel erg vindt om een zeven te halen. Een zeven, dat is toch goed!

Student: Faalangst is, dat alleen al als de examinator achter me staat, ik begin te huilen, de letters gaan dansen en daarna wordt alles zwart. Dat is faalangst.

Studentendecaan: Studenten zijn kwetsbaar. Er zijn naast studentendecanen ook vertrouwenspersonen, veel studenten weten dit niet, maar medewerkers weten dit ook niet, voor hen is er ook een vertrouwenspersoon. Iedereen moet zijn verhaal in een veilige omgeving kwijt kunnen.

Tips

"Wat werkt voor de student? Het idee jezelf te kunnen en mogen zijn. Erbij passen op je eigen manier."

"Extra tijd maken voor de studenten om alles stap voor stap duidelijk te maken, is veel waard."

"Wat ik verwacht van studenten? Inzet tonen en openstellen. Raap de moed bij elkaar."

Advies

Studenten zoeken betrouwbare en passende informatie over de mogelijkheden van studeren met een ondersteuningsvraag. Zij willen zich aangesproken voelen. Een expert die beschikbaar is voor vragen en uitnodigt tot een persoonlijk gesprek, tijdens bijvoorbeeld een open dag, is meer dan welkom. Denk hierbij aan de studieadviseur, slb'er, studentendecaan en natuurlijk studenten die al studeren met een ondersteuningsvraag.

Ontwikkelingen gaan snel. Informatie actueel houden is belangrijk. Studenten met een ondersteuningsvraag die al langer studeren weten welke informatie voor hen werkt. Zij kunnen vanzelfsprekend ook meedenken over verbeteringen. Bijvoorbeeld over het gebruik van specifieke woorden, inclusieve taal en communicatiemiddelen, zoals de website of het intranet.

Het kan soms ingewikkeld zijn voor studenten om hun ondersteuningsvraag te melden. Het voordeel daarvan is dat bijvoorbeeld sneller voorzieningen geregeld kunnen worden. Wat werkt? Laat studenten altijd weten wat er gaat gebeuren met de persoonlijke informatie die zij delen. Bij wie die informatie terecht komt en met welke reden. En bij wie dus niet.

Kijk op [Hogeronderwijsstoesgankelijk.nl](https://www.hogeronderwijsstoesgankelijk.nl) voor informatie voor studenten met een ondersteuningsvraag.

3. De chaos is verklaarbaar

Thema: (Fysieke) toegankelijkheid

In wetgeving ligt vast dat gebouwen, onderwijsruimtes en faciliteiten zo toegankelijk mogelijk moeten zijn. Hoe belangrijk is het dat studenten en medewerkers geen onnodige drempels bij binnenkomst van de opleiding ervaren? Mag je altijd de lift gebruiken? Zijn ruimtes beschermd genoeg zodat je niet teveel wordt afgeleid of overprikkeld?

Een medewerker en een student zijn blij, ze hebben allebei net te horen gekregen dat ze ADHD hebben. Dit stempel geeft rust! Of nou ja, geen rust, maar de chaos valt op z'n plek, wordt verklaarbaar.

Medewerker
facilitaire dienst: We hebben het Servicepunt. 99 van de 100 vragen kunnen er gesteld worden. Elke locatie heeft het. Het is de spil in het rad van de ondersteunende diensten.

Student: Ik weet niet waar het zit...

Medewerker
facilitaire dienst: Je moet als student niet denken dat je het allemaal zelf moet uitzoeken. Studenten zijn bang om hulp te vragen. Maar je komt er zo veel verder mee.

Student: Ik ben effectief al voordat ik ging studeren met de decaan in gesprek gegaan. Wat heb je nodig, werd mij gevraagd? Wat heb je nodig?

Student: Ik ging naar een docent, vorig jaar, rond deze tijd, en zei dat het niet goed ging, dat het weer de depressieve kant op ging. Hij zegt letterlijk, wil je dat diploma wel halen?

Medewerker
facilitaire dienst: Serieus?

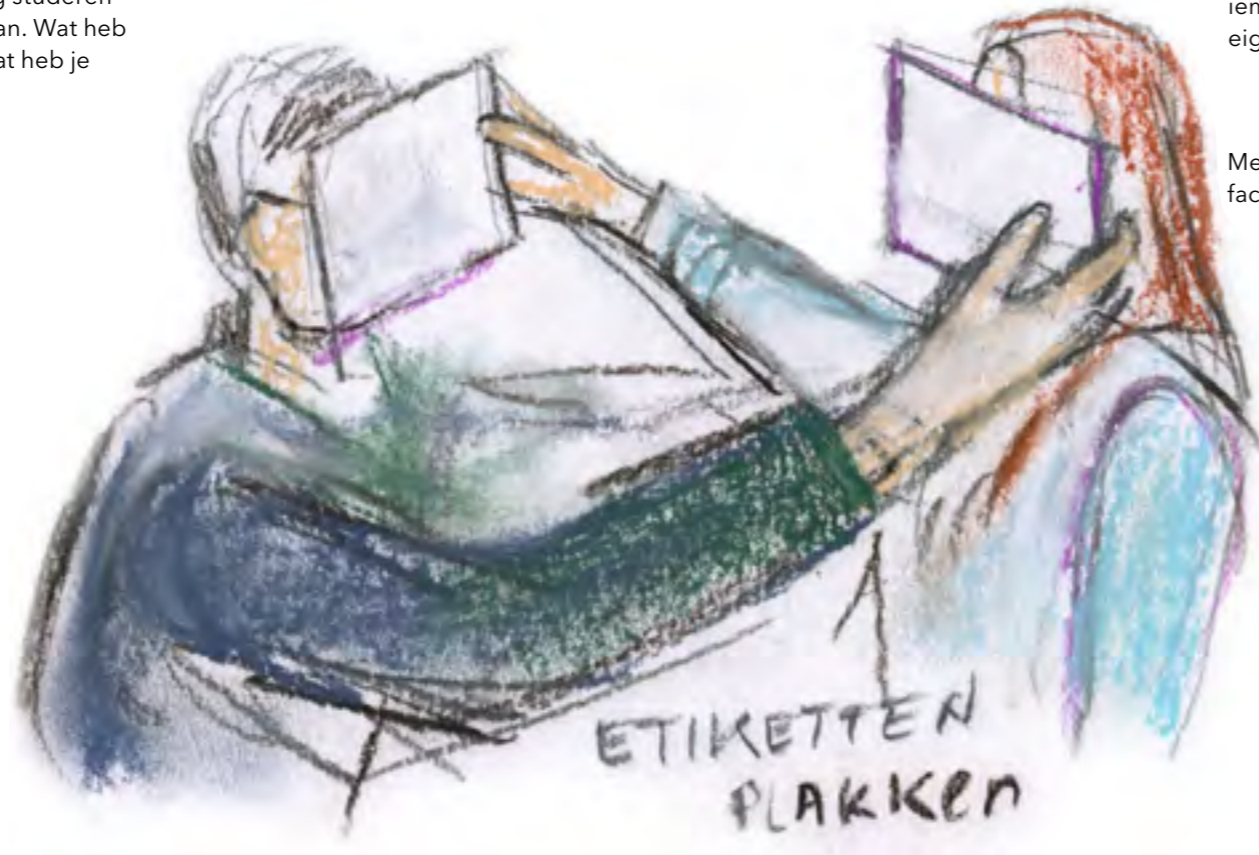
Student: Ja.

Medewerker
facilitaire dienst: Je openheid raakt me.

Student: Dit gebouw is een doolhof. Ja logisch, volg de bordjes, als je ze vindt. De gebouwen zijn gewoon niet autisten-proof.

Medewerker
facilitaire dienst: Ja?

Student: Zo druk. Het is een soort van logisch genummerd, maar toch ook weer niet. En de nummers van de lokalen veranderen soms ineens. Maar ik vind wel logica in de onlogica van Inholland.

Student: Ik word sneller begrepen door studenten en docenten die ook neurodivergent zijn.

Medewerker
facilitaire dienst: Neurowatte?

Student: Basicly, mensen zoals jij en ik, ADHD'ers. En autisten, en iedereen uit het DSM5 handboek.

Student: Ik blijf me verbazen over dat sommige mensen zich zo lastig in anderen kunnen verplaatsen.

Medewerker
facilitaire dienst: Als je 'anders' bent, kan dat bij mensen een soort oerangst oproepen. Want iemand wordt geconfronteerd met zijn eigen tekortkomingen.

Medewerker
facilitaire dienst: Het raakt me dat sommige studenten van het kastje naar de muur worden gestuurd. Want daar zijn we niet voor! Dat willen we juist wegnemen. Samen komen we eruit!

Tips
"Wat werkt? Om een bepaald onderwerp duidelijk te krijgen is het goed om het binnen een groep studenten bespreekbaar te maken."

"Accepteer de grenzen van wat kan. Hoe moeilijk soms ook."

Advies
Openbare gebouwen, zoals onderwijsinstellingen, moeten voldoen aan het bouwbesluit. Het bouwbesluit is zo ingericht dat het een basisniveau van toegankelijkheid garandeert. Het creëren van een fysiek toegankelijk gebouw is ook een kans om ruimtes voor iedereen prettiger te maken. Denk bijvoorbeeld aan een goede akoestiek, ruime gangen, korte looproutes en goede verlichting.

Studenten en medewerkers met specifieke belemmeringen hebben vanzelfsprekend ook specifieke wensen voor de toegankelijkheid. Een jaarlijkse rondgang door alle gebouwen met een groep studenten met een ondersteuningsvraag levert meestal hele concrete verbeterpunten op. En zorgt ook voor proactieve oplossingen.

Toegankelijkheid van gebouwen richt zich niet alleen op het ondersteunen van onafhankelijkheid. Het gaat ook om de zintuiglijke, ruimtelijke en sociale beleving van ruimtes. Hoe creëer je een plek voor comfort en routine? Hoe ondersteunen de ruimtes sociale interactie en zelfvertrouwen? [Fysieke toegankelijkheid](#) draagt ook hierdoor bij aan inclusie.

4. Zelfs het vluchtige

Thema: Begeleiding

Studenten met een ondersteuningsvraag krijgen het advies om contact op te nemen met de slb'er en/of studentendecaan als zij voorzieningen nodig hebben. Wie kan de student altijd even bellen als het niet lekker loopt? Wie blijft zien en horen hoe het gaat met studenten en verwijst hen door?

Persoonlijke begeleiding is voor alle studenten van belang. Voor studenten met een ondersteuningsvraag is een begeleider vaak een extra welkome gesprekspartner om te praten over hoe het gaat. Of om bijvoorbeeld taboes over belemmeringen te kunnen delen.

Contact maken is cruciaal. Zelfs als het vluchtig is, of lijkt, het kan een enorm verschil maken..

Student: Ik heb mijn studie nooit leuk gevonden, het was oké maar niet leuk. Maar toch ging ik door, want ik wist ook niet wat ik anders moest doen. Toen corona kwam werd het alleen maar lastiger om mijn studie 'leuk' te vinden. Ik raakte in een diep dal.

Studieloopbaan-begeleider: Ik ben een tijd ziek geweest, ik heb niet eens een telefoontje gehad van mijn leidinggevende.

Student: Ik had hulp nodig en klopte aan bij de hogeschool, maar moest het doen met een maandelijks gesprek met de slb'er.

Studieloopbaan-begeleider: Ik ervaar een groot verschil in wat we zeggen en wat we doen, helaas. Je moet ook je eigen kwetsbaarheid laten zien. Er is gebrek aan menselijk contact, ik vind het erg als het niet gebeurt.

Student: Ik ook. Het is belangrijk dat je elkaar als mens blijft zien en vraagt hoe het met de ander is, en wat de ander nodig heeft om zich beter te voelen, beter te functioneren. Ga met elkaar in gesprek, en luister naar beide kanten van het verhaal. Maak beloftes waar die gemaakt worden en kom ook echt in actie. Spreek je waardering naar elkaar uit.

Studieloopbaan-begeleider: Ik krijg energie van studenten, en waardering, dankjulliewel.

Student: Durf ons als gelijke te zien.

Studieloopbaan-begeleider: Je moet je inleven in de belevingswereld van studenten.

Student: Heel veel mensen vinden het moeilijk om zich in te leven.

Studieloopbaan-begeleider: Je moet een student niet direct doorsturen, maar meedenken 'wat kan ik nog doen?' Je moet als docent niet stilstaan, ook blijven leren.

Student: Je moet niet teveel 'je moet' zeggen.

Studieloopbaan-begeleider: Je moet niet.

Student: Je mag. Wil je contact met me maken? Mag ik contact met je maken? Het hoeft niet lang te zijn, niet ingewikkeld, gewoon een vraag, bijvoorbeeld, ik noem maar iets, hoe gaat het met je?

Studieloopbaan-begeleider: Hoe gaat het met je?

Student: En dan zal ik proberen eerlijk te antwoorden, en niet, zoals we gewend zijn, vrolijk 'goed' zeggen als dat niet waar is.

Tips

"Wat werkt voor jou als student? Eerlijk zijn naar jezelf over je onzekerheid. Niemand is perfect. Zelfvertrouwen en vertrouwen."

"Spreek studenten die eerder of langer in het lokaal zijn aan. Geef een opening: ik ben bereikbaar."

"Niet klassikaal op een student afstappen. Vraag het na de les. Hoe gaat het met je? Kan ik je ergens mee helpen?"

Advies

Goede begeleiding valt of staat natuurlijk met deskundigheid. Hoe zorg je daar als hogeschool voor? Wat maakt iemand deskundig? Studenten geven aan dat dat voor hen betekent dat je weet welke belemmeringen zij kunnen ervaren, vanwege hun hulpvraag. Deze kennis helpt om te kunnen signaleren hoe het met een student gaat. En om te bepalen wie binnen en buiten de hogeschool kan bijdragen aan een oplossing. En wanneer doorverwijzen nodig is.

Wat studenten waarderen is een gesprekspartner die vertrouwen geeft, die open vragen stelt en die duidelijk durft te zijn. En die aanvoelt waar en wanneer je de student persoonlijk aanspreekt.

Vaste begeleiders, zoals een docent, slb'er of studentendecaan, versterken de binding tussen de student en de opleiding. Ook medestudenten zijn erg waardevol in hun ondersteuning. Het is lang niet altijd vanzelfsprekend dat studenten dezelfde begeleider houden door de studie jaren heen. Studenten hechten daar wel aan.

Elk **sleutelmoment** van het studieproces kent sleutelfiguren die studenten op dat moment kunnen ondersteunen en acties die daarbij belangrijk zijn.

5. In beeld blijven

Thema: Leerroutes

Voor alle studenten zijn het standaardcurriculum en de eindcompetenties uitgangspunten om aan te voldoen. Een functiebeperking kan reden zijn voor een aangepaste leerroute. Bijvoorbeeld omdat een student langer over de studie doet vanwege ziekte. Of omdat studenten modules in een andere volgorde moeten volgen.

Ook van studenten met een ondersteuningsvraag wordt verwacht dat ze zelf regie hebben over hun studiekeuzes. Dat gaat vaak niet vanzelf. Een begeleider is een belangrijke schakel voor het maken van keuzes. En ook het mee in de gaten houden dat de leerroute aangepast wordt doorlopen.

Waar staan we? Naast elkaar? Tegenover elkaar?
Of de een achter de ander, als support, vangnet,
veiligheid misschien zelfs?

Docent: De basis is, iedereen doet mee. Het is niet een spel waar iemand 'af' is.

Student: De realiteit is, je kijkt af, raakt achter, en raakt buiten beeld.

Docent: Iedereen moet in beeld blijven.

Student: Ik had weinig contact met de school of leeftijdsgenoten. Ik zat tussen twee werelden, die van de klassieke piano en die van Inholland, het was overleven, ik voelde, ik moet dit halen. Ik voelde me opgejaagd. Als ik een topsporter was geweest was er een handboek geweest, een route, maar voor mij niet. Het voelde alsof ik er in mijn eentje voor stond. Ik liep mijn eigen pad, wat ik best eenzaam vond.

Docent: Je wil niet dat een student eenzaam is, maar als hij een andere route loopt is dat ingewikkeld.

Student: Ik deed mijn best met alles maar voelde me soms niet gehoord.

Docent: Je moet durven zeggen als iets niet lukt.

Student: Soms moet je bij mij het gevoel eruit trekken.

Docent: Het mag langer duren, op jouw manier.

Student: Het afgelopen jaar ben ik wel gezien en gehoord. Elke maandag contact en ondersteuning, dat hielp echt.

Docent: We moeten nog meer stilstaan bij hoe iets voor iemand is, hier ruimte voor geven, erkennen en benoemen.

Student: Meelopen, stap voor stap, zorgen dat je elkaar eerst begrijpt.

Docent: Ik weet niet of ik je begrijp.

Student: Dat begrijp ik.

Docent: Zullen we beginnen met dat ik met je meeloop?

Tips

"Ga eerst in gesprek met een docent met wie je een klik hebt.

"Wat voor mij als student werkt? Meer begrip, de kracht van de klas. Niet te opdringerig, dat 't ok is. Dat 't op mijn manier goed is, ook als 't langer duurt."

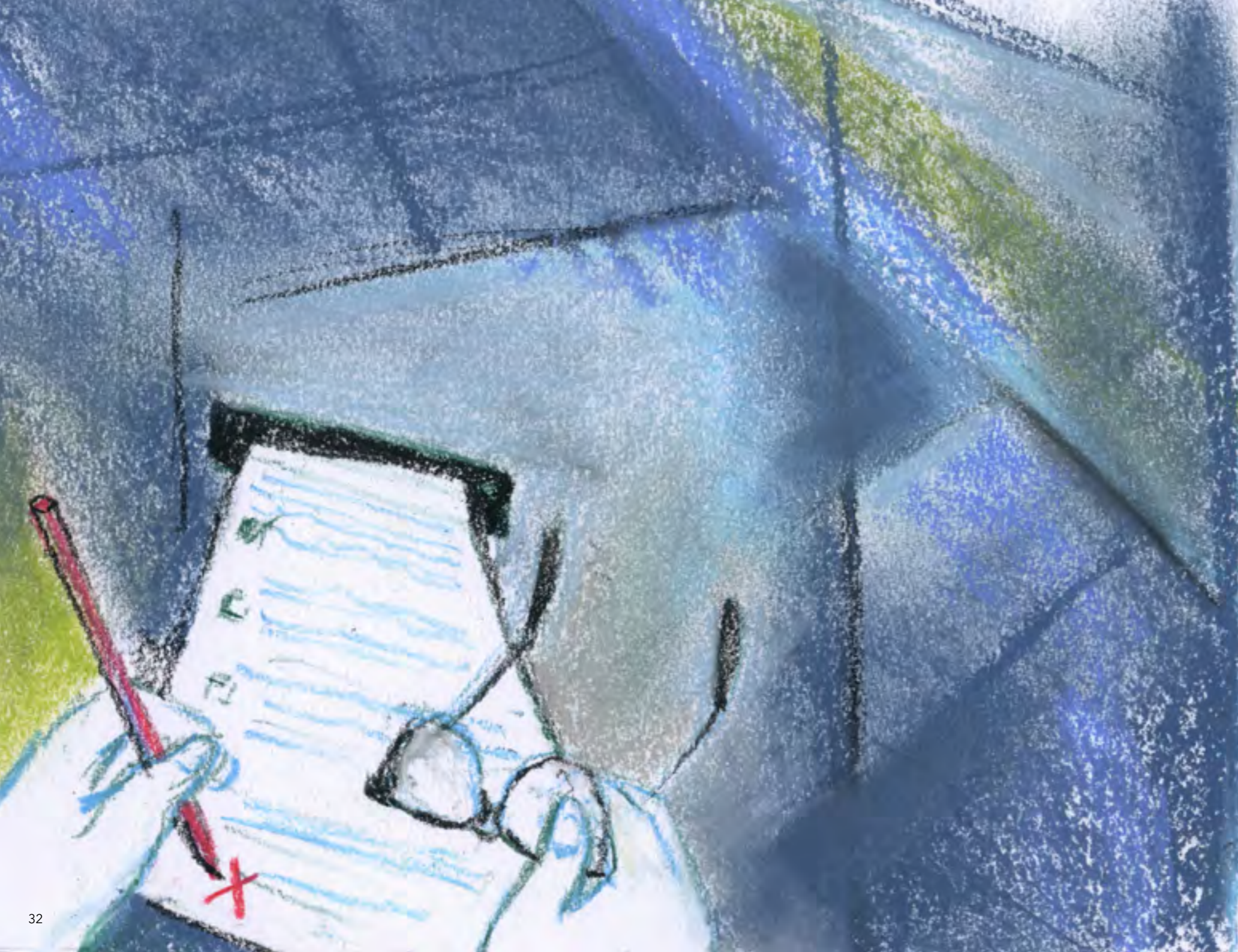
"Wat ik als medewerker nodig heb? Ruimte krijgen, eigen lessen invullen. Waardering en vertrouwen, een fijne werksfeer."

Advies

Er is steeds meer aandacht voor flexibel onderwijs, gepersonaliseerd leren en het beter inspelen op wensen van studenten én het werkveld. Deze onderwijsvernieuwing past goed bij de behoefte van studenten met een ondersteuningsvraag.

Een op maat gemaakte leerroute betekent dat de opleiding ruimte creëert voor studenten met een ondersteuningsvraag om de eindkwalificaties te kunnen bereiken. Bijvoorbeeld met extra studietijd of ondersteuning, of door het volgen van modules in een andere volgorde. Dit vraagt om proactiviteit en bewustzijn dat je als opleiding samen met de student verantwoordelijk bent voor het inrichten, het volgen en het succesvol afronden van de alternatieve leerroute. En om ervan te willen leren.

Wettelijk ligt vast dat ook het studiemateriaal passend en toegankelijk moet zijn voor elke student. Individueel maatwerk voor elke student kost extra tijd en geld. Dat hoeft ook niet. Voor passend onderwijs met gelijke kansen voor elke student, biedt Universal Design for Learning (UDL) uitkomst. Een onderwijsontwerp waarbij je rekening houdt met de diversiteit in leerstijlen, achtergronden, interesses en uitdagingen. En daarmee met de toegankelijkheid voor alle studenten. Lees in deze handreiking meer over [UDL](#).

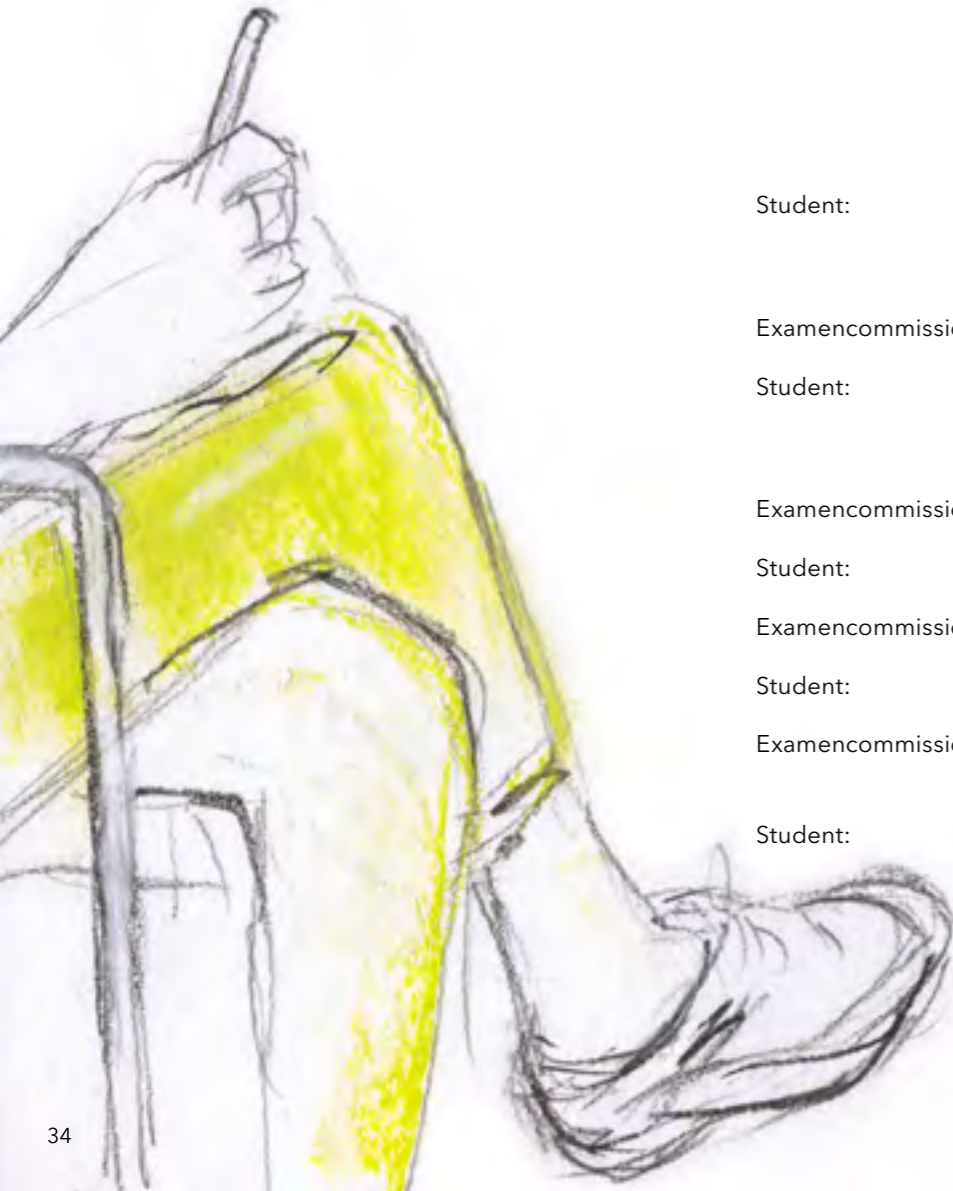
6. Twee kanten

Thema: Toetsing en examinering

Studenten maken steeds vaker gebruik van toetsvoorzieningen. Bijvoorbeeld omdat een student vanwege een functiebeperking meer tijd nodig heeft voor een toets. Of om een examen in een andere vorm of op een ander moment te maken.

Voor iedereen staat voorop dat de kwaliteit of moeilijkheidsgraad van een vak of examen door voorzieningen niet mag wijzigen. Leden van een examencommissie zijn belangrijk om deze toegankelijke en inclusieve toetsen en examens mogelijk te maken.

Er zitten altijd twee kanten aan een verhaal. Minstens twee. Soms is het moeilijk om, als je heel erg in je eigen verhaal zit, zicht te krijgen op het verhaal van de ander.

- Examencommissie: Ik ken geen enkele student persoonlijk, juist omdat we iedereen gelijk willen behandelen.
- Student: Mensen met een functiebeperking, zoals ik, wat klinkt dat raar, er zou meer voor ons gedaan moeten worden.
- Examencommissie: De examencommissie is gebonden aan regels. En er komen zoveel verzoeken. Niet alles kan. Als alle studenten een eigen ruimte willen omdat ze niet tegen de prikkels kunnen of iets dergelijks, dat kan gewoon niet, dan moeten we er drie kantoorgebouwen bij zoeken.
- Student: Ik kreeg alleen een afwijzingsmailtje, zonder uitleg. Ik was onder behandeling van kanker.
- Examencommissie: Had je een decaanverklaring?
- Student: Ja. Wat gebeurt er met de decaanverklaringen? Kijken jullie? Lezen jullie ze?
- Examencommissie: Heb jij een slb'er?
- Student: Nee.
- Examencommissie: Ik zou naar je slb'er gaan.
- Student: Maar die heb ik dus niet.
- Examencommissie: Toch moet je bij de opleiding zijn. Wij nemen alleen maar besluiten.
- Student: Ik heb tien leraren gevraagd, kunt u mij helpen?
Ik werd telkens doorverwezen.

- Examencommissie: Ik weet niet of het kan, qua privacy, maar wij als examencommissie hebben behoefte aan meer informatie over iemands functiebeperking. Dan kunnen we betere beslissingen nemen en ook dingen aanbieden.
- Student: Wij communiceren alleen schriftelijk. Het is een wonder dat we met elkaar in één ruimte zitten.
- Examencommissie: Toch zijn we nog steeds ver van elkaar verwijderd.
- Student: Ik wou dat ik wist hoe we moesten praten.
- Examencommissie: Ik weet niet precies wat het is dat tussen ons in staat, maar het wijkt niet zomaar.
- Student: Ik heb het nu zelf opgelost.

Tips

“Wat ik verwacht? Een student die initiatief en respect toont. Openstellen voor begeleiding die er is of niet is.”

“Wat mij als student helpt? Het vermogen om verder dan jezelf te kijken.”

“Wat ik als student nodig heb? Ruimte, ondanks grenzen.”

Advies

De examencommissie behandelt verzoeken voor aanpassingen van toetsen en examens. Niet altijd worden verzoeken gehonoreerd omdat de examencommissie ook grenzen heeft te bewaken. Het is belangrijk dat zij dat ook doen. Studenten geven aan dat zij zich daarmee ook bewust worden van de onderscheidende rollen binnen de organisatie. Erkenning van dat verschil in rollen helpt om samen te zoeken naar geschikte oplossingen die zowel de student tegemoet komen als de borging van de toetskwaliteit.

Het delen van goede toegekende alternatieven en de ervaringen van studenten geven inzicht in de wettelijke ruimte voor [aanpassingen bij toetsing](#).

Investeren in een goede relatie tussen medewerkers met verschillende rollen is veel waard. Bijvoorbeeld door regelmatig overleg in te plannen en ook informeel met elkaar te spreken zonder directe aanleiding. Dit betaalt uit op het moment dat je een concrete casus hebt van een student.

7. Ken jezelf

Thema: Stage: vertel ik het wel of vertel ik het niet?

Een stage is voor studenten de uitgelezen kans om werkervaring op te doen. Een passende stageplek is niet altijd makkelijk te vinden, zeker niet voor studenten met een functiebeperking. Bijvoorbeeld omdat een student aanpassingen nodig heeft tijdens de stage. Of omdat een student de functiebeperking niet zomaar durft te delen.

Een stagebegeleider kan de student hierin ondersteunen. Ook om samen hierover in gesprek te gaan zodat de stageplek toegankelijk is en blijft.

Een gesprek tussen een medewerker en een student, superman. Superman draagt binnen en buiten een zonnebril zodat alles wat binnenkomt eerst gefilterd wordt. Een uitvinding!

Stagecoördinator: Hoe kan ik je helpen?

Superman: Ja goeie... ik moet dat eerst zelf kunnen formuleren.

Superman: Op het mbo heb ik het niet verteld, dat ik autisme heb. Nou, dat ging dus mis... Ik heb inmiddels zo goed geleerd uit te leggen hoe ik werk, dat ik werkgevers niet meer afschrik. Ik kan mijn zwakke en mijn sterke punten benoemen. Ik ben goed bezig.

Tips

"Wat ik als student nodig heb? Dat je mag zijn wie je bent, een fijne leeromgeving, contact voor het verdere werkleven. Een open houding, inclusief."

"Accepteer als student de grenzen van wat kan."

"Een valkuil voor studenten? Te laat aangeven dat het niet goed gaat. Schaamte. Het zelf willen doen."

Advies

Voor studenten is het steeds weer een keuze of ze de functiebeperking wel of niet vertellen. Welkom is daarvoor een plek binnen de hogeschool waar zij terecht kunnen met vragen over de route richting werk en persoonlijke ontwikkeling. En dat studenten die plek ook weten te vinden.

Het is niet vanzelfsprekend dat studenten met een ondersteuningsvraag ook na het afstuderen in beeld blijven bij de opleiding. Studenten geven graag zelf aan op welke manier en met welke frequentie ze betrokken willen blijven. Een alumni-netwerk ondersteunt ontmoeting en kan bijdragen aan doorontwikkeling van jongeren die moeilijker hun weg vinden op de arbeidsmarkt.

Superman: Mij is verteld dat ik met mijn autisme beter niet aan de opleiding kon beginnen.

Stagecoördinator: Waarom zou iemand dat zeggen? Wat bereik je daarmee?

Superman: Tja.

Stagecoördinator: Heeft je dat aan het twijfelen gebracht?

Superman: Vijf seconden. Daarna dacht ik, ik zal het ze eens laten zien.

Superman haalt een document tevoorschijn. Twaalf pagina's doordachte tekst over wie hij is.

Stagecoördinator: Dit ben jij?

Superman: Ja. En ik heb een korte versie om aan mensen te geven mocht dat nodig zijn.

Stagecoördinator: Wow.

Superman: Ik vind dat je voor de dertigste moet weten wie je bent.

Stagecoördinator: Ik vind dat iederéén zo'n document moet maken.

Stagecoördinator: Ik kijk per student naar de ondersteuningsbehoefte met betrekking tot stages. Ik heb geen handvatten of handboek hoe dat te doen, maar ik vind dat niet erg. Ik weet ook niet wat iedereen 'heeft', dat vind ik fijn. Ik wil geen stempel op iemand drukken.

Superman: Je moet bijna psycholoog zijn om elke student te kunnen begeleiden richting diploma.

Vragen = de normaalste zaak van de wereld

Nawoord geïnspireerd op een gesprek met Nina van Doesburg, oud-student en inmiddels medewerker afdeling Onderwijsbeleid, en Jasper Stedema, student.

Als je je handen vol hebt, dan vraag je aan iemand of die de deur voor je opendoet. En als er geen deurbel of deurbel niet te zijn, dan zoek je die samen. De één helpt de ander over de drempel, omdat die anders niet verder komt. Zo is het voor studenten met een ondersteuningsbehoefte. Er is een vraag om hulp.

Achter die vraag om hulp ligt vaak een hele wereld; de 'coming out' – vertel ik het of vertel ik het niet?, de stigma's – 'o, je hebt autisme. Ik ken ook iemand met autisme die vindt dit en dit fijn', 'maar ik dus niet', en de ontdekkingsreis in zichzelf die iemand al heeft afgelegd – twaalf pagina's handleiding.

Omdat niet alles vanzelf gaat, zijn deze studenten (noodgedwongen) ver gevorderd als het gaat om zelfkennis. Want je hebt je hulpvraag niet zomaar geformuleerd. Je moet weten hoe je in elkaar zit.

Is dat eigenlijk niet voor ons allemaal een streven? Om te weten wie we zijn, waar we van houden, wat we moeilijk vinden, waar we hulp bij nodig hebben? Zodat we ons én beter kunnen inleven in de ander, én onze kwetsbaarheid niet hoeven te verstoppen, maar mee kunnen laten wegen in wat we doen en zeggen.

Ik mag er zijn,
ook met mijn ondersteuningsvraag.
Ik mag om hulp vragen.
Deze hulp is niet iets uitzonderlijks,
maar zo gewoon als een deur openhouden
voor iemand met volle handen.

De normaalste zaak van de wereld.
Ik vraag je.
Ik help je.
En zo gaat dat.

Tot slot

Irene Witteman en Judith Jansen

Vier jaar geleden in een café in Den Bosch. Samen met Bart Muusse, een gedreven oud-collega Onderwijsbeleid van Hogeschool Inholland, droomden we over een boekje vol beelden en verhalen van medewerkers en studenten met een ondersteuningsvraag. De gesprekken en ontmoetingen binnen Inholland over het beleid Studeren met een functiebeperking waren net achter de rug. De verhalen lieten ons niet zomaar los, die verdienden een podium.

In onze samenwerking delen we successen, wensen en onze eigen kwetsbaarheid. Beleid ontwikkelen en implementeren voor het studeren met een ondersteuningsvraag vraagt om doorzettingsvermogen en de moed om steeds te blijven benoemen dat iedereen er toe doet. Samen zoeken we steeds weer opnieuw naar de effectieve weg binnen het onderwijssysteem. Wij kunnen dat niet anders dan in verbinding en op basis van persoonlijke ontmoetingen. Daarom is dat ook het uitgangspunt van dit boekje.

We danken alle studenten en medewerkers voor hun openheid en betrokkenheid. Zonder hun moed, kennis en overgave geen boek.

Onderzoek en meer

“Gezien en gehoord” Zonder relatie, geen prestatie.

Aandacht voor verbondenheid op de Hogeschool Inholland klinkt zo logisch, maar is toch geen vanzelfsprekendheid. Het begint bij het gevoel van studenten dat ze **gezien en gehoord** worden. Wat vooral opvalt is dat het hierbij vaak over hele kleine dingen gaat, zoals het kennen van je naam, het groeten in de gang, even vragen hoe het gaat. Een open, benaderbare houding met aandacht voor de belevingswereld van studenten. Dit verlaagt de drempel om gevoelens en ervaringen, bijvoorbeeld over stress of onzekerheid, te bespreken voordat het tot klachten en uitval leidt. In deze ogenschijnlijk kleine dingen zit een grote, soms verscholen, impact.

Rutger Kappe
Lector Studiesucces
Hogeschool Inholland

“Naar een inclusieve werkomgeving”

Wat bij mij nog altijd blijft is de noodzaak om een deel van jezelf, namelijk je functiebeperking, onzichtbaar moet maken om als volwaardige collega te worden beschouwd. In plaats van het omarmen van iemand en ervoor zorgen dat aanpassingen worden georganiseerd zodat mensen die willen en kunnen werken, ondanks hun functiebeperking, ook daadwerkelijk aan de slag kunnen. Bij inclusie gaat het erom dat je jezelf kunt zijn, je wordt gezien en gewaardeerd om wie je bent. We zagen in ons **onderzoek** dat organisaties zich vooral focussen op diversiteit van het personeelsbestand, maar dat de mensen die we interviewden juist gefocust waren op inclusie: zie mij als mens en laat me er echt bij horen.

Machteld de Jong
Lector Diversiteitsvraagstukken
Hogeschool Inholland

Impact maken doen we samen: #jebeginthier-campagne

Studeren is veel meer dan alleen 'school'. Het is je draai vinden in je leven als student, vrienden maken en jezelf ontwikkelen. Je studietijd met succes afronden, waardoor je met een goed gevoel de toekomst tegemoet gaat. Hoe? Door goed contact met andere studenten, docenten en coaches, de juiste tools en begeleiding, maar vooral door het samen te doen. Met de campagne **#jebeginthier** en een overzichtspagina vergroten we de zichtbaarheid van het ondersteuningsaanbod van Hogeschool Inholland op het gebied van studentenwelzijn. Door middel van authentieke verhalen en concrete voorbeelden worden studenten en medewerkers op weg geholpen naar het vinden van de juiste ondersteuning op het moment dat dat nodig is.

Carlijn Hendriks
Campagneleider Studentenwelzijn
Hogeschool Inholland

ECIO adviseert en ondersteunt universiteiten, hogescholen en het mbo bij het inclusiever maken van het onderwijs. Zodat alle studenten optimaal kunnen studeren met een opleiding van hun keuze en kunnen doorstromen naar een baan die bij hen past: leren zonder belemmering. Voor het realiseren van impact werken we samen met diverse (regionale) partners, studentenorganisaties, belangenverenigingen en het bedrijfsleven. We richten ons op toekomstbestendig onderwijs dat meebeweegt met verdere digitalisering en flexibilisering en waarbij de behoefte van de student centraal staat.

Colofon

Met dank aan

Alle studenten en medewerkers die bereid waren om zo open met elkaar en met de kunstenaars in gesprek te gaan.

Projectteam

Irene Witteman, Hogeschool Inholland
Nina van Doesburg, Hogeschool Inholland
Daniëlle Groeneweg, Hogeschool Inholland
Judith Jansen, ECIO

Stafafdeling Communicatie

Carlijn Hendriks

Concept, vormgeving ontmoetingen, dialogen, tekeningen en ontwerp

Art Partner
Vera Ketelaars, theatermaker
Machteld Aardse, beeldend kunstenaar
Kyra Sacks, beeldend kunstenaar
www.art-partner.nl

Digitaal toegankelijk

Dit boek is digitaal toegankelijk te downloaden op www.ecio.nl of www.inholland.nl

Drukker

Repros, Amsterdam

Contact

irene.witteman@inholland.nl
functiebeperking@inholland.nl
algemeen@ecio.nl

November, 2022.

Dit boek is op zorgvuldige wijze en naar beste weten samengesteld. Aan de inhoud kunnen geen rechten worden ontleend. Overname van teksten, ideeën en beelden uit deze publicatie is vrij toegestaan, mits met bronvermelding.

inholland
hogeschool

ECIO

